

52^e Jaargang

Dinsdag 21 februari 2017

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Boeken

“en de boeken werden geopend en een ander boek werd geopend dat des levens is”

(Opb. 20:12);

Houd u een dagboek bij? Vermoedelijk zijn er velen onder onze lezers, die deze gewoonte hebben. Niet alleen jonge mensen, ook vooral ouderen leggen bepaalde voorvallen vast.

De meesten echter doen dit niet. Over het nut van een dagboek wil ik het nu niet hebben. Het voornaamste is: God houdt een dagboek van uw leven bij.

Het dagboek van uw leven wordt geopend bij het laatste oordeel. De boeken werden geopend!
Welk boek kan dat dan zijn?

Het zijn boeken die informatie geven over het leven van ons, mensen. Er is een gedenkteken voor Gods aangezicht (Mal. 3:16). Het boek waarover Maleachi spreekt, is niet hetzelfde als het boek waarover de tekst spreekt. Maleachi doelt op de boekhouding voor Gods kinderen: Hij weet wat zij moeten doormaken en beleven en Hij let op hun noden.

Hier gaat het om het boek der werken. Alles wat we deden komt eenmaal terug, als de boeken worden geopend. In verband hiermee is het goed te noemen als u zelf ook een “dagboek” aanlegt. Het is waar: u kunt het nooit doen zoals God het doet. Maar we kunnen ons toch voorstellen wat er zo al in die boeken geschreven staat. Het gaat om al die dingen die wij verkeerd gedaan hebben; onze zonden worden onomwonden en niets verhullend genoemd. “Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat..., wie zal bestaan?” De Heere zal echter ook de goede werken openbaren. Wordt er in uw levensboek geschreven over “geloof” en vond de ontmoeting met Christus plaats? U begrijpt dat het dagboek van de Farizeeër er heel anders uit ziet dan dat van de tollenaar. En als de duivel ons inzage geeft over ons leven, zoals bij Luther, zien we ook al niets dan zwarte bladzijden. Maar vanuit de woorden van Maleachi mogen we opmaken dat de Heere ook weet van het goede dat er plaats vond in het leven van de uitverkorenen.

Zou het niettemin blijven bij dit ene boek, dan zag het er niet goed uit. Dan zou de Christus moeten opmerken: “Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God” (Opb. 3:2). Gelukkig, er is een ander boek, namelijk het Boek des levens.

Dit is geen dagboek, geen kroniek van wat we deden. Op meer andere plaatsen in de Bijbel spreekt de Heere over dit boek. Het bevat de namen van hen die geschreven zijn ten leven. Daarin heeft de Heere de namen opgetekend

van allen die zalig zullen worden. Vers 15 zegt het: als iemand niet in dit Boek geschreven is, zal hij of zij eeuwig omkomen.

Dit boek is allesbepalend! Toch is het boek der werken onmisbaar. Daardoor wordt een zondaar bekend gemaakt met zijn zonden en schuld. Dat boek gaat in beginsel hier reeds open en het overtuigt hem van zijn vonnis. Wie dat ondervindt, vraagt zich af: Wie kan dan zalig worden?

Hier nu lezen wij dat er nog een Boek is. De naam geeft hoop: het Boek des levens. Velen worden hierdoor echter afgeschrikt. Maar u gaat de waarde van het Boek des levens zien, als u veroordeeld bent door het boek der werken. Dan is de uitverkiezing een zegen. Nu kunnen er mensen zalig worden. We zouden denken dat er allemaal klinkende namen in staan van mensen, die het leven zelf verworven hebben. We zouden kunnen menen dat het Boek des levens is opgemaakt naar aanleiding van het boek der werken. Maar nee, dan zou er niemand kunnen behouden worden.

Toch vragen we ons af: hoe kunnen we nu te weten komen dat ook onze naam, uw en mijn naam, in dat Boek des levens staat? Dat is een vraag vol vrees en beving. Hoe zou dat kunnen? Houd moed, de grond van dit Boek ligt, ik zei het al, niet in onze werken, maar in de Vorst des levens, Jezus Christus. Hij getuigde: Ik leef en gij zult leven. Hij sprak: Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid. Dat leven is verworven door Zijn dood.

Blijft de vraag: Staat mijn naam daar in, te midden van vele andere namen zoals die van de moordenaar en de tollenaar en al die anderen die in zichzelf nimmer enig teken van leven hebben gevonden?

Ik mag u nu wijzen op een derde boek, het Boek der boeken. Daarover wordt in de tekst niet direct gesproken. Maar toch is dat boek aanwezig, want deze tekst staat in dat boek. U kunt het vrij lezen. Het is ook voor u geschreven. Daarin heeft de Heere alles geopenbaard. Te veel om op te noemen. Maar in ieder geval treft u dit woord aan: Doden zullen horen de stem van de levende God en die ze gehoord hebben, zullen leven. Dat is de stem van Hem Die getuigt: Ik ben het Leven. Dan gaat het licht op over het boek des levens!

P. Roos

Tussen hoop en vrees

'Een mengsel van hoop en vrees maakt een mens ijverig om tot Christus te gaan' zo schrijft ds. Salomon Stoddard in zijn boek 'A Guide to Christ'. Het kwam uit in 1714 en is in het Nederlands uitgegeven als 'Een leidman tot Christus'. Ik kan je dat boekje echt aanbevelen. Behalve bij de boekhandel kun je het ook vinden op theologienet.nl. Ds. Stoddard was de opa van de bekende Amerikaanse opwekkingsprediker Jonathan Edwards. Stoddard beleefde in zijn zestigjarig predikantschap vijf 'oogsten', zoals hij ze zelf noemt. Vijf perioden waarin er veel mensen tot bekering zijn gekomen. In het boek 'A Guide to Christ' legt hij uit hoe mensen tot Christus worden gebracht. Ze worden volgens hem gedreven door een mengsel van vrees en hoop. En het is voluit Bijbels om dat zo te zeggen. Dat zien we ook in de Jozefgeschiedenis.

De broers van Jozef gaan uiteindelijk dan toch naar Egypte. Enerzijds worden ze door de nood gedreven. Die nood was onhoudbaar geworden. Zo scherp had de zon nog nooit geschenen. Alles kwijnde en zuchtte. Zo droog was het land nog nooit geweest. Al in het tweede jaar was alles al bijna op in de tenten van Jakob. En dat drijft zijn zonen naar Egypte. Ze kunnen niet anders meer. Het is één van twee: óf sterven in Kanaän, óf naar Egypte toe. Als ze nog iets hadden overgehouden om van te leven, zouden ze in Kanaän zijn gebleven.

En is het in het geestelijke leven eigenlijk niet precies hetzelfde? Als je denkt dat het met je nood nog wel meevalt, zul je nooit aan de voeten van de Meerdere van Jozef terechtkomen. Zonder een gevoelde nood zal niemand echt behoefte hebben aan Christus. Vroeger zei men: *'Adam niet geleerd, is Christus niet begeerd'*. Dat wil zeggen: zonder kennis van de zonde, zul je Christus niet nodig hebben. Onthoud dat, waar je later ook terecht komt. Ik hoop dat jij mag blijven bij de oude gereformeerde leer. En dat je niet in een gemeente terecht komt waar iedereen bekeerd denkt te zijn en waar

men meent dat de doop genoeg is om zalig te worden. Daar is het geen wonder meer als een mens zalig wordt. Het gaat in de bekering om een gevoelde nood. Maar, dat niet alleen.

Enerzijds worden de zonen van Jakob gedreven door de hongersnood. Maar anderzijds worden ze getrokken door de volle schuren van Jozef. Geestelijk is dat net zo. Nood op zichzelf zal ons niet tot Christus brengen. Judas heeft ook geschreeuwd van ellende. Maar hij ging met die nood naar de verkeerde hogepriester, naar Kajafas. Dat deed hij uit vrees. Maar hij ging niet naar de Hogepriester aan het kruis. Want hij had geen hoop op vergeving. En dat was dus geen echte bekering. In de echte bekering is er -behalve nood- ook hoop dat je bij God welkom bent. Het Evangelie spreekt van de volle schuren van de Meerdere van Jozef. Het spreekt van Zijn dood, die 'overvloediglijk genoegzaam is tot verzoening van de zonde der ganse wereld' (DL II,3). Het Evangelie spreekt van de bereidwilligheid van Christus om zondaren zalig te maken. Het spreekt van Zijn liefde en ontferming. De Heilige Geest wekt hoop in het hart van de zondaar door het Woord: *'Komt herwaarts tot Mij, állen die vermoeid en belast zijn en Ik zal u rust geven'* (Mattheüs 11:28).

Salomon Stoddard zegt dat als iemand geen hoop heeft dat hij genade kan krijgen, hij er ook niet naar zal zoeken. En als er geen vrees is, dan zal het zoeken zo flauw gebeuren, dat het niets uitwerkt. Maar een mengsel van hoop en vrees maakt je ijverig. Angst voor de dood en de hel maken je bang voor de zonde. En hoop op genade doet je breken met de zonde en vluchten tot Christus. Dat zal je verlossen van je aarzelingen.

De broers van Jozef konden er niet slechter van worden door naar Egypte te gaan. In Kanaän zouden ze toch van honger sterven. Als jij nog onbekeerd bent, heb je ook niets te verliezen. Je bent immers al onder de toorn van God. Zou je dan niet naar de Meerdere van Jozef vluchten? Je kunt er alleen maar beter van worden! En om je te bemoedigen heeft Hij gezegd: *'Wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'* (Johannes 6:37). Waag het er maar eens op.

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Genesis 42:5
Alzo kwamen Israëls zonen om te kopen onder degenen, die daar kwamen; want de honger was in het land Kanaän.

Verbondenheid is een woord waarvan de werkelijkheid leeft, werkt en wordt gezien. Het is een veelzijdig gebeuren. We kunnen het zien in de natuur. In de dierenwereld en niet te vergeten onder de mensen. Alhoewel er onder de laatste schrijnende omstandigheden zijn. De Kaïnsgeest neemt toe. Ben ik mijns broeders hoeder?

Aan die werkelijkheid mogen ambtsdragers niet voorbij gaan of er met een boog omheen gaan. Bijzonder niet wanneer het bemerkt wordt in eigen gemeente. En dan natuurlijk niet eerst wanneer figuurlijk gezien de brand wordt gezien. Hartelijke verbondenheid is een zegen en daarvan wordt iets gezien in de kontakten. Een levensvoorbeeld van een ander kan een stempel zetten op het leven van het kind. Zelfs het contact met een ambtsdrager kan veel betekenen en doen. Voorbeelden kunnen trekken. Nu wijst Gods Woord ons op een blijvende, zegenrijke verbondenheid. Daarin wordt gezien de wil van de drie-enige God. De overwinning van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest op de ontstane, bewuste, gewilde verbrokenheid in het paradijs. Wat de engelen zongen werkt op aarde: in mensen een welbehagen. God de Heere zoekt mensen. Hij trekt uit, verlost van en verbindt aan Zich Zelf. Er komt een band aan God de Heere, aan Zijn Zoon en dat door de Heilige Geest. Gaan we de Schrift na, dan wordt in het Nieuwe Testament de verbintenis tussen de Heere Jezus Christus op onderscheiden wijze weergegeven. Onder meer zegt Jezus: Ik ben de ware Wijnstok en gij zijt de ranken (Joh. 15). Paulus zegt met nadruk: Gij zijt van Christus (1 Kor. 3:23) en daarom is er de naam christen. De Christus mag niet zonder christenen gedacht worden. Gelijk dit omgekeerd ook niet mag gebeuren. Er is een onverbreekelijke verbintenis. De verbondenheid gaat door de tijd heen naar de eeuwige samenleving. Jezus heeft het gezegd: Ik kom weder en zal u tot Mij nemen opdat

Het Apostolicum (22)

gij ook zijn moogt waar Ik ben (Joh. 14). Vandaar dat als het in zondag 12 gaat over de naam Christus, dat het dan niet buiten de orde is als er gewezen wordt op de naam christen. Het is een vanzelfsheid, gelijk een moeder en een kind bij elkaar horen. Ze vormen een eenheid. De persoonlijk gerichte vraag: 'waarom wordt gij een christen genaamd?' is van betekenis en het antwoord niet minder. Het antwoord is tweedelig. Omdat het wijst op de grond van het christen zijn en op het doel van het christen zijn. Het eerste deel van het antwoord wijst ook op wat het geloof doet en werkt. De vermelding 'door het geloof' dienen we goed te lezen, gelijk we dat in de Schrift tegenkomen. Het kan zo getrokken worden in het menselijke vlak. Dan komt het op de menselijke reacties aan. Zeker, de Schrift wijst op de heilige eisen van God. Maar we mogen niet voorbij zien aan het heilig doel wat de Heere daarmee heeft. Gaat het over het geestelijk leven, dan staat de heilsorde daar niet buiten. De Leerregels van Dordt gaan daar uitvoerig op in. Niemand kan zeggen dat men in Dordt wat belijden betreft verder is gegaan dan de Heilige Schrift. In Hoofdstuk 3 en 4 gaat het over de noties wedergeboorte, bekering en geloof. Dat is geen dorre, starre dogmatiek, maar het spreekt van Geest en leven, van Bijbels geestelijk leven. Willen we van geestelijke eenheid spreken, dan zullen we elkaar daarin van harte moeten vinden en in thuis weten, ook wat in hoofdstuk 3 en 4 staat. De Catechismus staat daar niet buiten. Een christen mag door Gods genade een herstelde beeldrager zijn. Door het machtige, rijke werk van de Heilige Geest. Mede daardoor is er de éénwording met Christus. Christenen vormen het lichaam van Christus, waarvan Christus het Hoofd is. Gevolg daarvan is de deelachtigmaking van Christus' zalving (1 Joh. 2:27). De herstelling in het ambt. Genade herstelt wat door de zonde verbroken is. De ambtsherstelling heeft ten doel om profeet, priester en koning te zijn. De drie ambten van Christus krijgen gestalte in de christen. Een christen is een dienaar. Het hoe en waartoe mogen we niet voorbijzien. Antwoord 32 wijst op de passiviteit en daarna op de activiteit. Een waar christen zegt niet: ik ben een chris-

ten en daarom doe ik iets voor Christus. Mijn roeping is mijn christenambt te vervullen. Zeker het komt aan op doen. Op zich is dit waar. Maar hoe en waardoor. Door de éénwording met Christus. Door Zijn werking in het leven, door Zijn Geest. Zo komt het tot belijden, offeren, strijden en regeren. Er is ware, oprechte, heilige activiteit zonder passiviteit. Als levensvoorbeeld wijst Jezus op de wijnstok en de ranken. De ranken zijn er door de wijnstok. In dat verband moeten we de woorden in antwoord 32 omdat en opdat in het oog houden. Is dat werkelijkheid, dan is er de hartelijke gezindheid om in woord, handel en wandel een belijder te zijn van de Naam des Heeren. Het belijden spreekt bijzonder in daden. Vandaar dat in Antiochië de naam 'christen' werd gehoord. Hand. 11:16. Men kon Daniël niet vangen in zijn dagelijks leven, maar wel in zijn gebedsleven. Maar uiteindelijk tevergeefs. Het verstaan, het kennen van het kruisoffer van Christus dringt om het leven te besteden in 's Heeren dienst. Calvijn beleed: het geeft niet dat ik verteerd wordt, als ik maar van dienst mag zijn. In die woorden klinkt geen Jehu's ijver, maar de liefde van een christen tot Christus, Zijn Koninkrijk en de naaste. Een christen staat ook in 's Konings dienst. Men wordt geroepen om te strijden. Door onderwijs, lessen en oefeningen, wordt men gevormd, gestaald en aangespoord om te strijden tegen de aartsvijanden. Cat. zondag 52 spreekt van de doodsvijanden: de duivel, de wereld en eigen vlees, die niet ophouden om aan te vechten. Er is een dagelijkse strijd. Laten we onthouden dat de driehoofdige vijand het bijzonder gemunt heeft op de legerleiding. Hoe hoger de rang is, hoe feller en slimmer de vijanden zijn. Wat is het een troost en steun: de Koning is nabij in het strijdperk om koninklijk te strijden, zelfs te lijden, maar zeker te triomferen. Wie koninklijk gestreden heeft, wordt koninklijk gekroond. Dat is in het hiernamaals in eeuwigheid met Christus regeren over alle schepselen (Cat. zondag 12b).

M.C. Tanis

Het gesprek tussen Christus en Nicodémus(2)

Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot Hem: Rabbi, wij weten dat Gij zijt een Leraar van God gekomen; want niemand kan deze tekenen doen die Gij doet, zo God met hem niet is. (Johannes 3: 2)

De duisternis is gevallen over Jeruzalem. Door de donkere straten van de oude stad gaat een man. Bewust kiest hij zijn weg in de richting van het huis waar de Heere Jezus verblijft. Wie is deze man? Zijn naam is Nicodémus.

De vorige keer hebben we al even met hem kennisgemaakt. We hoorden toen hoe hij werd aangeduid als 'een mens uit de Farizeeën' en als 'een overste der Joden'. Over deze Nicodémus schrijft Johannes nu aan het begin van vers 2: 'Deze kwam des nachts tot Jezus'.

Hutcheson tekent aan: 'Zo groot is de uitnemendheid van Christus en de rijkdom en kracht van Zijn genade, dat Hij Zijn grootste vijanden niet alleen kan overtuigen, maar zelfs, wanneer het Hem behaagt, hen zal bekeren en tot Zich zal trekken'.

Deze kwam tot Jezus

Laten we eerst eens letten op het feit dat Nicodémus tot Jezus komt. Welke bedoeling Nicodémus daarmee heeft, wordt niet helemaal duidelijk. Wilde hij zich nader op de hoogte stellen van de Persoon van de Heere Jezus? Dat zou goed kunnen. Later zal hij in elk geval in de kring van het sanhedrin opmerken, dat men niemand mag oordelen voordat men 'eerst van hem gehoord heeft en verstaat wat hij doet' (Johannes 7: 51).

Misschien is het daarnaast zo geweest, dat Nicodémus als theoloog met de Heere Jezus wilde spreken over allerlei theologische onderwerpen: de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen, de geboorten en de toepassing daarvan.

En zelfs is mogelijk, dat heel persoonlijke vragen op geestelijk terrein Nicodémus ertoe gebracht hebben 's nachts de Heere Jezus op te zoeken. Ryle denkt in die richting.

Maar duidelijk is in elk geval, dat Nicodémus naar de Heere Jezus gaat. In tegenstelling tot veel andere mensen heeft hij niet genoeg aan de wonderen die hij de Heere Jezus ziet doen. Hij stelt zich even-

min tevreden met de meer algemene redevoeringen van de Heere Jezus. Nee, het is hem te doen om een persoonlijke ontmoeting en een persoonlijk gesprek met de Heere Jezus. En telkens als verderop in het Johannesevangelie de naam van Nicodémus valt, zal erbij vermeld worden dat hij 'des nachts (eerst) tot Jezus gekomen was' (Johannes 7: 50 en 19: 39).

Gods leiding

Laten we niet vergeten, dat zelfs dit komen van Nicodémus tot Jezus alleen maar mogelijk was, omdat Jezus eerst in de nabijheid van Nicodémus gekomen is. Hij heeft de hemel verlaten en is afgedaald in een wereld verloren in zonde en schuld. En vanuit Galilea heeft Hij de reis naar Jeruzalem gemaakt. Ook met het oog op Nicodémus.

Laten we evenmin vergeten dat achter de komst van Nicodémus tot Jezus, hoe twijfelachtig zijn bedoelingen ook zijn geweest, Gods genadige en voorzienige leiding schuilt. De Heere brengt Nicodémus in het huis van Christus. En straks zal Hij hem brengen aan de voeten van Christus!

Nacht

Behalve het feit dat Nicodemus tot Jezus komt, vraagt ook het tijdstip waarop Nicodemus komt, onze aandacht. Het is 'des nachts' als hij tot Jezus komt. Nu moeten we wel bedenken dat die aanduiding een iets bredere betekenis heeft dan bij ons. De nacht duidt eigenlijk de hele tijd tussen zonsondergang en zonsopgang aan. De komst van Nicodemus tot Jezus kan dus evengoed 's avonds als midden in de nacht hebben plaatsgevonden.

Waarom kiest Nicodemus juist de avond of nacht uit om naar het huis van Christus te gaan? Wil hij niet gezien worden door de mensen? Schaamt hij zich ervoor dat hij, de leraar in Israël, een plaats zoekt aan de voeten van de Rabbi uit Nazareth? Of wil hij niet in verband gebracht worden met de Heere Jezus, omdat hij bang is voor de vijandschap van de Joden? In die richting denkt Hutcheson.

We zouden daarnaast ook kunnen den-

ken aan een andere reden. Wanneer de zon ondergegaan was, brak namelijk voor de rabbijnen in Israël de tijd aan om de wet van de Heere te bestuderen. En de tijd na zonsondergang was ook de meest geschikte tijd voor een rustig gesprek met de Heere Jezus.

Wonder

Intussen ligt in de tijdsaanduiding 'des nachts' ook nog een diepere betekenis. Juist de evangelist Johannes laat in zijn Evangelie de tegenstelling dag-nacht en licht-duisternis terugkomen.

Tegenover de komst van Nicodemus vanuit de nacht – en dat is ook de nacht van zijn onwetendheid en geestelijke blindheid – staat het vertrek van Judas uit het gezelschap van Jezus op de laatste avond voor Diens sterven. Ook dan lezen we: *En het was nacht*. Judas verlaat het Licht der wereld om de eeuwige nacht in te gaan. Aangrijpend!

Nicodemus heeft de klopper op de deur van het huis van de Heere Jezus laten vallen. En hij wordt er ontvangen. Wat een wonder is dat! De Heere Jezus wist wat er was – én wat er ontbrak – in het hart van Nicodemus (zie Johannes 2: 25). En toch ontvangt Hij deze Farizeeër.

Blind

Bij zijn ontmoeting met de Heere Jezus, horen we Nicodemus dan zeggen: *Rabbi, wij weten dat Gij zijt een Leraar van God gekomen; want niemand kan deze tekenen doen die Gij doet, zo God met Hem niet is*.

Die woorden hebben enerzijds iets positiefs. Er klinkt belangstelling en waardering voor de Heere Jezus in door. Jezus is in de ogen van Nicodemus een door God gezonden profeet. Hij spreekt de waarheid. Dat bewijzen vooral ook de wondertekenen die Hij doet. Niemand kan die doen, als God niet met hem is. Maar tegelijk getuigen Nicodemus' woorden ook van zijn blindheid en dwaasheid. Ten diepste verstaat deze theoloog en 'leraar in Israël' niet, Wie Christus is. En wij?

A.J.T. Ruis

DAGBOEKEN

Rond de jaarwisseling worden er van alle kanten nieuwe dagboeken aangekondigd. De meesten daarvan hebben al een vertrouwde plaats aan tafel gekregen. Ik heb respect voor de broeders die ieder jaar weer opnieuw hun krachten geven aan deze arbeid.

Een dagboek heeft veel voordelen. In de eerste plaats geeft het een toegespitste verklaring van een Bijbelgedeelte. Lees je de Bijbel tijdens de maaltijden dat bestaat het gevaar dat we heen lezen over de fijne nuances van een tekst. Dat hoeft niet zo te zijn, maar haast en afleiding zijn de bedreigingen voor het omgaan met de Schrift. Daarom is het pleidooi voor huisgods-diensttoefening zeker op zijn plaats. Daaraan kan een dagboek goede steun verlenen.

Verder zien we dat de meeste schrijvers tijdens de hele maand een persoon of een speciaal boek uit de Bijbel behandelen. Ook dat heeft iets goeds. Jaarlijks zal er in de gemeentelijke diensten wel ruimte zijn voor een serie preken, maar de indeling van het kerkelijk jaar maakt dat er aandacht moet zijn voor ander tekstmateriaal en een andere tekstkeuze. Gods Woord biedt veel levensbeschrijvingen, die er niet voor niets staan. In die mensenlevens ligt ook een belangrijk stuk verkondiging.

Daarbij helpt een dagboek om een gericht en persoonlijk woord, de dagtekst, op te vangen. Hoe vaak gebeurt het niet dat er een tekst wordt behandeld, die u juist die dag kan leiden en die ook echt ingaat op uw omstandigheden. Dat vind ik persoonlijk het voordeel van zo'n dagtekst. Het is alsof de Heere dan speciaal in die tekst bijzonder persoonlijk tot u spreekt. En zo mogen we. dat ook zien, als we er tenminste eerlijk mee omgaan. Want Gods Woord is niet alleen vertroostend maar het is ook vermanend en ontdekkend.

Hoe gebruiken we een dagboek? Velen zullen dat doen tijdens de maaltijden. Dat kan een geëigend tijdstip daarvoor zijn. Maar we moeten hierover wel nadenken. Het kan immers zijn dat het gewone Bijbel lezen daardoor wat in het gedrang komt. Er is van alle kanten steeds weer gepleit voor de zogenaamde lectio continua, het lezen van de Bijbel als een aaneengesloten geheel, hoofdstuk na hoofdstuk of perikoop na perikoop. Dat is heel belangrijk. Het gaat erom dat we kennis nemen van heel de Schrift. Oud en Nieuw Testament, moeilijke en soms ook makkelijkere gedeelten; op die manier wordt heel de Bijbel onder de aandacht gebracht. Een dagboek geeft een tekstgedeelte om te lezen, maar ik weet niet in hoeverre daarbij de idee van heel de Schrift aan de orde komt. Ik merk dat er een kort Schriftgedeelte ter lezing wordt geboden. In sommige gevallen kan dat leiden tot meer dagboek en minder Bijbel. Dat is niet de bedoeling van de scribenten, maar het kan onbedoeld zo wel uitpakken.

Laten we er oog voor hebben dat we vooral de gehele Bijbel aan tafel lezen. Ik wil hiermee niet zeggen dat we ook de naamlijsten werkelijk moeten betrekken bij het dagelijkse tafelgebruik van de Bijbel. Deze kunnen meer in een Bijbelstudie aan de orde komen.

Ik schrijf hier nu over omdat het doornemen van heel de Schrift ook door nog andere factoren er bij in kan schieten.

De plaats van de Bijbel aan tafel wordt ook negatief beïnvloed doordat het gezin in deze tijd niet zo vaak meer compleet bijeen is rond de maaltijd. Schoolgaan en ongelijke perioden van werken (dag- en nachtdienst, ploegendiensten) maken het onmogelijk om met alle huisgenoten het Woord open te slaan. Daardoor wordt de Bijbelkennis minder. We moeten er, ook op de kansel, mee rekenen dat veel gedeelten uit de Bijbel steeds vaker als onbekend worden ervaren. En toch is het van primair belang dat we niet alleen de Schrift alleen (sola Scriptura) maar ook heel de Schrift (tota Scriptura) ter hand nemen.

Er is namelijk nog een factor die het Bijbel lezen op deze manier beïnvloedt. Ik denk aan de kinderbijbels. Deze zullen veelvuldig gebruikt worden in gezinnen met kinderen. Misschien in veel gevallen wel meerdere keren per dag. Soms zijn er ook ouderen die vanwege de begrijpelijkheid liever een eenvoudige kinderbijbel lezen dan de Bijbel zelf. Dat lijkt me geen goede zaak. Een kinderbijbel heeft voordelen, maar het gebruik moeten we beperken tot een enkele maal per dag. Het geeft niets dat kinderen ook dingen horen die ze soms nog niet helemaal begrijpen. Er zijn gedeelten genoeg die ze wel redelijk goed kunnen volgen.

Hoe vaak hebt u de Bijbel al helemaal, "van koft tot koft" gelezen?

Velen van u zullen het met mij al vele malen gedaan hebben. Mij overkomt het, evenals ongetwijfeld ook u, dat u telkens weer opnieuw verrast wordt door nieuwe aspecten van het Woord. Het gaat er maar om, dat u Gods stem hoort. De Heere Jezus zei het: Mijn schapen horen Mijn stem. Ze lezen niet alleen Mijn Woord, maar ze horen ook Mijn stem. Dat laatste is meer en daar gaat het om. Dan heb ik het zelf uit Zijn mond gehoord. Dan komen Wet en Evangelie samen aan de orde. Dan doen we het toch maar niet zoals die vrouw, van wie het verhaal ging dat ze een bus had waar ze elke dag een tekst op een apart stukje papier uit haalde, tot grote troost en blijdschap voor haar. Haar dominee vroeg haar hoe die teksten in die bus kwamen. "Die heb ik er zelf in gestopt", zo luidde het antwoord. Zo moet het niet. Zo wil het soms wel gebeuren. Ook al doen u en ik dat zo niet, we moeten ervoor oppassen dat we niet een eigen Bijbel samenstellen. Wat vertroost spreekt aan, wat ontdekt, gaat voorbij. Omgekeerd kan het ook zo toegaan. Omgaan met de Schrift is geen eenvoudige zaak. Maar het is wel rijk als de stem van de goede Herder wordt gehoord. "Ontdek mijn ogen dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet".

P. Roos

Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof. 1 Johannes 5:4

Gods kinderen strijden tegen de wereld en zullen de wereld overwinnen. Gods kinderen zijn wederom geboren en doen uit liefde wat de Heere van hen eist. Zij zijn naar Gods Beeld herschapen. Er is liefde tot God. Geboorte en wedergeboorte zijn wonderen van God. Van nature heeft de mens de wereld lief en al wat in de wereld is. Een kind van God strijdt tegen de wereld. De wereld probeert alles om de ziel van Gods kind te overwinnen. Het valt niet mee tegen algemene wereldse gewoonten in te gaan en hoon en smaad te ondervinden van de zijde van de wereld. Gods kind is als een lelie onder de doornen. De wereld belooft vermaak, voordeel of aanzien. Judas werd door dertig zilverlingen overwonnen om zijn Meester te verraden. De wereld dreigt met geweld en verdrukking. Zo werd Daniël in de leeuwenkuil geworpen. Een christen overwint de wereld wanneer hij eigen zondige lusten en liefde tot wereldse dingen heeft overwonnen. Het nieuwe schepsel overwint de wereld als beloften en dreigementen niet tot overtreding van Gods wet leiden. Gods kind wil alleen God dienen. In 1 Joh. 5:5 staat 'Wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon van God?' Door het geloof heeft Mozes geweigerd een zoon van farao's dochter genaamd te worden. Gods kinderen zijn wel in, maar niet van de wereld. Jezus is hun Koning. Zij hebben Jezus lief. Zij verwachten een hemelse kroon, daardoor is de wereld minder waard dan een zandkorrel. Er is geen overmatige vrees voor de dreigementen van de wereld, want zij geloven in de voorzienigheid van God. "Wat zijn er een redenen om te klagen over veel mensen onder ons die zich door de wereld laten inpalmen en overwinnen! Mensen, die geheel door de wereld bezet en beheerst worden. Zij zijn dienstbaar aan de schepselen, zelfs zo zeer, dat een klein werelds voordeel, een klein vermaak, een beetje aanzien of een gunstbewijs van een belangrijk persoon voor hen van een groter belang is dan een goed geweten, God of de hemel. Men maakt van zichzelf een eerloos knecht om een groot meester in de wereld te worden. Het zijn onwaardigen die de wereld niet doorzien, ja, ze zoeken de wereld en dienen die geheel." Mensen doen veel moeite om voordeel in de wereld te verkrijgen. Men doet veel om het de wereld naar de zin te maken. "Dat men God daardoor vertoornt of verliest, dat acht men zo gering als een cent." Weinigen volgen Jezus en de heiligen na. "En zo wordt de gehele Kerk door de wereld overwonnen en dat gaat zo ver, dat de Kerk nu meer op een lichtzinnige hoer lijkt dan dat zij de bruid van Christus is. 'Hoe is de getrouwe stad tot een hoer geworden! Zij was vol recht, gerechtigheid herbergde daarin, maar nu doodslagers (Jes. 1:21).'" Sommigen hebben grote vrees

voor de bedreigingen van de wereld. Men siddert voor het woord van een mens. David hief een klaaglied op over Saul en Jonathan die overwonnen waren. Het past ons te klagen over zoveel kerkmensen die overwonnen zijn door de wereld. Christenen moeten verstandig worden en zich niet langer door de wereld laten bedriegen en betoveren. Hoop niet op onzekere rijkdom, maar op God. De zorgvuldigheid van de wereld en de verleiding van de rijkdom verstikt het woord. Wie veel werelds stof in de ogen heeft, kan God niet zien. De liefde tot de wereldse dingen moet afgekapt worden. "Als Jezus komt, moet de deur gesloten blijven voor de wereld." De Bruid van Jezus moet een besloten hof zijn, een verzegelde fontein. "De wereld is als Delila die de ziel aan helse Filistijnen overgeeft." Het einde zal de hel zijn. Lodenstein is blij dat hij zijn hoorders eerlijk gewaarschuwd heeft. "Daarom ben ik verblijd dat ik helder en duidelijk gewaarschuwd en onderwijs gegeven heb. Dat doet mij nu nog goed. Ik weet dat het zo met u gaan zal en als u zich niet bekeert in zo'n staat zult komen, dat u mij vervloeken zult als ik u niet gewaarschuwd zou hebben. Elk van ons moest daarom zijn staat eens onderzoeken om te zien hoe of het met zijn ziel gesteld is." Is de wereld u gekruisigd, veracht u de wereld, strijdt u tegen de wereld? Overdenk de ijdelheid van de wereld. Bedenk dat u Jezus hebt aangenomen tot uw Koning. Wie de wereld dient, loopt weg bij het vaandel van Jezus. Het is een schande voor Jezus als Zijn knechten voor de wereld vluchten en niet tegen de wereld strijden. Wie met de wereld hoereert zal met de wereld vergaan. Hemelse schatten zijn veel meer waard dan aardse schatten. "Het geloof ziet wat voor kroon en glorie bereid is voor deze wereldbestrijders. Het geloof kent de schatten van de hemel, die Jezus verkregen heeft." De liefde tot God staat tegenover de liefde tot de wereld. Wie uit God geboren is, heeft God lief en overwint de wereld. De wereld trekt van God af. De wereld verduistert en bedwelmt het verstand. De wereld vleit of dreigt. Gods kinderen overwinnen de wereld, zij willen God dienen. "In tijden van verzoeking slaan zij die gedurig af. Er is geen grote of buitengewone kracht voor nodig. In een zoete stilte is de meeste kracht. Als zij voelen dat de zonde wil binnenkomen, onttrekken zij zichzelf daaraan en laten die niet toe. Dat deed Jozef, toen hij wegliep. Hij liet de zonden niet binnenkomen. Als u geen wens hebt om te zondigen, dan hebt u slechts de wacht te houden om de vijand noch binnen, noch uit te laten gaan."

A. van Heteren

Kan het geloof ophouden?

Zo luidt precies de vraag: kan het geloof ophouden? Want wat zegt de Heere Jezus tegen Petrus? Simon, Simon, ziet, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe. Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude, Lukas 22:31ev. Wat hier nu van te denken?

Het is aangrijpend te horen wat de Heere Jezus tegen de discipelen zegt in de paaszaal. Satan is er op uit om hen allen op zijn zeef te nemen. Hij zegt het wel uitdrukkelijk tegen Petrus, maar de Heere weet dat satan niet alleen hem, maar ook de andere discipelen zoekt van de Heere af te trekken. Daarom zegt Hij: ulieden, in het meervoud. Satan is in al zijn begeerten vuil en vijandig. Vijandig tegenover de Heere en dus ook tegen al de Zijnen. Al lange tijd had hij Judas in zijn greep, maar de duivel is nooit tevreden. Hij zag zijn kans schoon om al Jezus discipelen op de een of andere wijze tegen Jezus op te zetten, Hem te verlaten, Jezus verdacht te maken, enzovoort. Jezus kende de duivel als geen ander. Hij wist hoe hij pleegt te handelen en hoe hij ook in de komende tijd zijn kans zou zien om een wig te drijven tussen de Herder en Zijn kudde. Bovendien had satan vooral Petrus op het oog. Het was satans gemene en goddeloze bedoeling om het Petrus zo moeilijk mogelijk te maken, ja om hem zo in het nauw te drijven als Judas. Maar, al lang voor dit zou plaats vinden had de Herder voor met name dit schaap op Zijn knieën gelegen en de Vader gevraagd Petrus vast te houden. Petrus zou vallen. Gevallen zondaars vallen in herhaling. Zeker als je meent te staan en de hele wereld aan te kunnen, maar ondertussen eigen zwakheid niet kent! Is dat, beste lezer van onze vragenrubriek, ook uw ervaring, uw bittere ervaring dat wij zo gemakkelijk struikelen en vallen in de zonde? Geeft onze boze natuur ons niet altijd weer aanleiding om te bidden: leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze! Maar ach, hoe is het met de trouw in de binnenkamer gesteld? O, als de zaligheid nu eens afhing van mijn gebed, wie zou er dan zalig worden? Hangt de zaligheid van een verloren zondaar niet voor de volle honderd procent af van de trouw van een biddende Hoge priester in de hemel, Die altijd leeft om voor Zijn volk te bidden? Dat zien we ook hier weer: Ik heb voor u gebeden... Wat heeft de Heiland eigenlijk ten behoeve van Petrus gevraagd? Dit, dat zijn geloof niet ophoude! Eigenlijk staat er: dat het geloof niet verdonkere, zoals het licht als het ware wordt gedooft bij een zonsverduistering; een eclips, dat beeld gebruikt de Heere hier. Nee, het geloof als bewijs van geestelijk leven (geloof en wedergeboorte zijn niet van elkaar los te maken) kan natuurlijk niet ophouden. Gods werk in een mens is onberouwelijk.

Het is goed hier in onze tijd van Babylonische spraakverwarring als het gaat over het geestelijk leven in het algemeen en het geloof in het bijzonder, goed de vinger bij te

leggen. Er zijn er vandaag velen die de kerk de rug toekeren. Maar dat zijn mensen die eigenlijk altijd al met hun rug naar God toe gekeerd stonden. Als we dan zeggen dat ze van het geloof zijn afgevallen klinkt dat verwarrend. Men is van de kerk afgevallen, dat wel. Ook kun je niet zeggen dat ze hun geloof verloren hebben. Beter is het te zeggen dat ze hun mening, hun opvatting, hun opvoeding en dergelijke verloren hebben. Want van het ware geloof kan een mens niet afvallen. Dat is niet mogelijk vanwege Gods aard: Hij kan namelijk niet laten varen, loslaten, wat Zijn hand begon!

En Hymeneus dan? Zegt Paulus niet dat die van het geloof schipbreuk heeft geleden? Lees maar in 1 Tim.1:18-20. Paulus verduidelijkt het echter als hij zegt dat hij en anderen van de waarheid zijn afgeweken, 2 Tim.2:18. Onderwezen in de gezonde leer zijn ze daarna een dwaalweg ingeslagen en hebben ook anderen hun dwaalleer voorgehouden. Ze waren niet waarachtig bekeerd. Petrus was het ware geloof deelachtig. En het ware geloof, dat sowieso bestreden wordt, zou na zijn verloochening fel worden aangevallen door satan. Petrus had de duivel genoeg in handen gegeven om hem wanhopig te maken. O, dat doet de duivel zo graag; eerst verleidt en verzoekt hij; dan verlustigt hij zich in je val en daarna beschuldigt hij je. Maar, en dat is erger, hij maakt God ook verdacht. Ook Jezus haalt hij naar beneden. Petrus, reken er maar niet op dat je nu nog bij God terecht kunt. Je hebt het voor eeuwig verknoeid! O, die strijd, die aanvechting! Maar Petrus is in die schuddende zeef niet als kaf door de wind meegenomen. Waarom niet? Was hij dan sterker dan de duivel? Dat kunnen we nu toch echt niet meer menen! Maar het geheim van Petrus behoud en dat van heel de Kerk ligt in het feit dat Jezus Zijn discipel niet verloochend heeft en in onbezweken trouw voor Hem om Gods ontfermende liefde en vrije genade gebeden heeft. En het aangrijpendste nog van alles is dat Jezus niet heeft gebeden als een rechteloze bedelaar. Maar als de rechthebbende Zoon van God, Die de vergeving verdienen zou aan het vreselijke kruis en Petrus heil zou verwerven met Zijn dierbaar bloed. Daarom kon Petrus' geloof niet ophouden. Omdat Gods trouw om Christus wil nooit ophoudt.

K. Hoefnagel

Laat u met God verzoenen! (4)

‘Verzoenen’ en ‘verzoening’ zijn Bijbelse woorden, zo zagen we de vorige keer. Zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament komen we de noodzaak en betekenis van ‘verzoening’ regelmatig tegen. We mogen wel zeggen dat de zaak van de verzoening behoort tot het hart van de Bijbelse boodschap, en daarmee van het christelijke geloof. Als we daarover spreken, gaat het in eerste instantie over de verhouding van de mens tot zijn Schepper. Onomwonden wijst de Heilige Schrift het ons aan dat verzoening met de heilige God nodig is.

Dat betekent dat onze verhouding met de Heere radicaal verstoord is. Dat er sprake is van een buitengewoon ernstig conflict, een breuk, een kloof. Om die vreselijke werkelijkheid aan te duiden, gebruiken we het woord ‘zonde’. We doen dat in navolging van het Woord van God.

Nu hanteert vooral het Oude Testament diverse woorden die met ‘zonde’ vertaald kunnen worden. Trouwens, ook wel met andere woorden. Een voorbeeld is het begin van Psalm 32. We weten dat David in deze Psalm zijn schuld voor de Heere belijdt. Lange tijd had hij zulk een verootmoediging geweigerd. Maar de Heere brengt hem tot die erkenning. Om de ernst van zijn zonde en het wonder van de vergeving te belijden, kan hij niet met één woord toe: “*Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent en in wiens geest geen bedrog is.*” Dus niet alleen ‘zonde’, maar ook ‘overtreding’, ‘ongerechtigheid’ en ‘bedrog’. Onze vertalers hebben gezocht naar een goede weergave van de verschillende Hebreeuwse woorden.

Met meest gebruikte woord voor zonde in het Oude Testament is *chattaat*. Te vertalen met: het doel missen. We kennen ook onder ons die betekenis wel. Wanneer een antieke vaas aan

scherven valt, roept iemand: Dat is ook zonde! En inderdaad: die vaas kan niet meer voor z’n doel worden gebruikt. Wel, zo is het met de mens. Hij was geschapen om God, Zijn Schepper, recht te kennen, Hem van harte lief te hebben en Hem te loven en te prijzen. Beelddrager van God was hij. Maar aan dat doel beantwoorden wij niet meer. We schieten langs dat hoge doel heen. We missen het te enenmale. Dat geldt voor ons zondig bestaan. Het geldt bij elke zonde telkens weer. Niet voor niets gebruikt bijvoorbeeld Jozef het werkwoord *chatta*, als de vrouw van Potifar hem zoekt te verleiden: “*Hoe zou ik dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen de Heere!*” [Gen. 39]. Jozef beseft: door op haar avances in te gaan, ga ik met mijn lichaam om zoals de Heere het niet bedoeld heeft. Dan mis ik mijn doel.

Een ander woord dat de menselijke zonde aanduidt, is *pèsja*. Het is één van de woorden waarmee David in Psalm 32 zijn overtreding onder woorden brengt. Ziet *chattaat* vooral op het te betreuren gevolg van de zonde, *pèsja* wijst met name op de welbewuste actie van de zondaar. Met dit woord wordt het wezen van de zonde scherp en fel getekend. Het is te omschrijven als: opstand tegen het gezag, rebellie. *Pèsja* wordt niet per ongeluk bedreven. Het is de activiteit van de mens die zich niet wil onderwerpen aan de Heere en Zijn wet. Hij verzet zich ertegen. In Psalm 2 lezen we over zulke opstandelingen. We lezen over de koningen der aarde en de vorsten, die samen beraadslagen en hun plannen tegen de Heere en Zijn Gezalfde beramen. We horen oorlogstaal uit hun mond: “*Laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen!*” Maar deze houding is niet voorbehouden aan heidense heersers. Ook keurige burgers, christelijke belijders, kunnen zo’n houding hebben. In Jezus’ gelijkenis van de tien ponden horen we zulke mensen roepen: “*Wij*

willen niet dat deze over ons koning zij!” [Lukas 19]. Ten diepste leeft het in elk mensenhart. We zijn allemaal kinderen van Adam die ermee begonnen is. En dan is er – naast andere – nog een woord. Ik denk aan het begrip *awoon*. Van dit woord is wel gezegd dat het ‘t beste aangeduid kan worden met het afbuigen van de weg. Dat kan in de praktijk van het leven heel langzaam gaan. We kiezen in plaats van de aanbevolen weg een wat makkelijker route, in de veronderstelling dat die wel tot hetzelfde doel zal leiden. Maar we komen er later achter dat die weg ons op een dwaalspoor bracht. We hebben naar de neiging van ons hart geluisterd, met alle kwade gevolgen. *Awoon* wil vooral aangeven de innerlijke verkeerdheid en verdorvenheid van ons hart. Niet zozeer de daad, maar de bron waaruit de daad voortkomt. Het is dat waar de dichter van Psalm 65 over klaagt: “*Ongerechte dingen hadden de overhand over mij!*” Hij beseft dat zijn binnenste een vuile bron van ongerechtigheden is, een poel van wanbedrijven.

Er zou meer te noemen zijn, maar het bovenstaande is op dit moment voldoende. Het geeft bij elkaar de diepe ernst en de fatale impact van de zonde aan. Wij zijn ontwortelde schepselen. De zonde is van een radicale aard. Wat is het verderf diep. Niet alleen vanwege de betreurenswaardige uitkomst (*chattaat*: we missen ons doel!) en niet slechts vanwege het revolutionaire karakter (*pèsja*: de vuisten naar boven!), maar vooral omdat wij mensen van die zonde doortrokken zijn, het zit van binnen (*awoon*: de innerlijke verkeerdheid!). De vraag is: wie zal zijn afdwalingen verstaan? En vooral de vraag: kan dat nog goed komen? Is de verhouding van ons leven met de heilige God niet al te zeer verstoord? Is verzoening nog mogelijk?

J.M.J. Kievit

Generale Synode 2016 (3)

Inmiddels mogen we terugzien op de derde vergaderweek van de generale synode, en daar kijken we met gemengde gevoelens op terug. Een eensluidend besluit is moeilijk te nemen in een kerkverband waarin we eerlijk onder ogen moeten zien dat de verscheidenheid groot is. Ondanks de momenten dat er geestelijke ontmoetingen mogen zijn, ervaar je soms de afstand op geestelijk gebied en is er weinig herkenning. Toch kan het geen kwaad om andersdenkenden te ontmoeten, het is een reden om te onderzoeken waar je zelf staat en of dat ook een goede basis heeft. Gaandeweg deze ontmoetingen ben ik er meer en meer achter gekomen dat we dankbaar moeten zijn met wat we mogen hebben in het gedeelte van onze kerken waarin we ons bevinden. Het gaat dan over de prediking en de zaken waar we voor dienen te staan op grond van Schrift en Belijdenis. Zelf niet van geboorte uit de CGK komend is het weleens lastig om na te moeten denken over zaken waarover niet nagedacht behoeft te worden in de kerken waaruit ik kom. Nu toch geroepen om zaken te overwegen en te beoordelen op basis van wat de Heere ons vanuit Zijn Woord leert en wat ons is overgegeven door de kerk der eeuwen en wat daar soms niet mee in overeenstemming is. In het kader van eenheid van gereformeerde belijders werd de vergadering bezocht en toegesproken door een predikant van de HHK, de GB binnen de PKN, de GKv en de NGK. Met de Gereformeerde Gemeenten zijn gesprekken die volgens het rapport in broederlijke sfeer plaatsvinden, maar dit zal voorlopig niet leiden tot nadere samenwerking. Ook met de vGKN zijn gesprekken, maar die leiden nog niet tot kanselruil. Een punt waardoor dit belemmerd wordt zijn de ambten die open zijn voor vrouwelijke ambtsdragsters, zij het dat dit zo is omdat de nood der kerken dit van hen vraagt. Ds. Heemskerk sprak ons namens de HHK toe; we hebben voorzichtigheid geproefd in zijn woorden. De HHK heeft een commissie interkerkelijke contacten die niet gericht is op het zoeken van kerkelijke

eenheid met andere kerkverbanden als de grondslag van die kerk niet zuiver is, terwijl de HHK tegelijk belijdt ook een kerk te zijn die niet zuiver en zondeloos is. Met de HHK is wel kanselruil, maar geconstateerd wordt dat er vaker CGK predikanten op HHK kansels staan, dan andersom. Met de GB binnen de PKN wordt in een gedeelte van onze kerken eenheid en hartelijke verbondenheid gevoeld, maar van kanselruil wordt nog maar heel weinig gebruik gemaakt. De oorzaak ervan is niet duidelijk, maar er zal meer toe aangespoord gaan worden. Door predikanten van de GKV en NGK, waarvan we weten dat er in vele plaatsen samenwerking is, is de vergadering toegesproken. Wat betreft de visie op de openstelling van de ambten voor vrouwen, waarover nu ook de GKV in haar synode spreekt en besluiten zal nemen, moeten we toch concluderen dat dit niet tot een nadere zoektocht tot eenheid kan leiden. Cruciaal is uiteindelijk ook de prediking zoals die in deze kerken vorm krijgt, en waarvan we in ons deel van de kerken helaas vanwege de inhoud afstand moeten nemen. We voelen wel aan dat de eenheid in onze eigen kerken steeds meer onder druk komt te staan. We zien dat de één samenwerking en eenheid zoekt aan de ene kant, en de ander met de andere kant van onze kerken. Zit er in die spanning nog voldoende rek om als kerkverband te kunnen blijven bestaan? In het verleden is dat wel zo gebleken, maar ons kerkverband werpt zich steeds meer op als een spin in het web van de kerkelijke eenheid van gereformeerde belijders. De uitersten groeien zo steeds meer uit elkaar en de zorg over genoemde interne en geestelijke eenheid neemt toe. Ds A.A. Egas heeft daarom een voorstel gedaan om een deputaatschap in te stellen dat zich gaat richten op de interne eenheid binnen ons eigen kerkverband. Een gedachte die voortkomt uit zorg en verdriet, maar de commissie en de vergadering nam het niet over. Wel is besloten om op classisvergaderingen in het kader van de interne eenheid de gesprekken op gang te brengen en zo interne eenheid te bevorderen. Als

het gaat over zowel de interne eenheid als de eenheid met andere kerkverbanden is het een troost dat de Koning van de kerk Zelf instaat voor de ware geestelijke eenheid. “En het zal worden één kudde en één Herder” (Joh. 10:16). God staat Zelf voor de eenheid in, het gaat in de eerste plaats over de grote Herder der schapen Die al de zijnen toebrengt zoals de catechismus in antwoord 54 dat belijdt op de vraag wat we geloven van de heilige algemene Christelijke Kerk “Dat de Zone Gods uit het ganse menselijke geslacht zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben, en eeuwig zal blijven”. Vorige synodeweek is gesproken over dans en drama in de eredienst en nu is daar een besluit over genomen. Het besluit van de commissie om een studie te gaan verrichten of dans en drama op grond van de Schrift in de eredienst is toegestaan heeft het niet gehaald. Een voorstel uit de vergadering om op dit moment dans en drama af te wijzen heeft de meerderheid van de stemmen opgeleverd, waarvoor we dankbaar zijn. Over de tucht waarover in de vorige synodeweek wel gesproken is wordt nu verder gesproken. De uitoefening van de tucht is één van de kenmerken van de ware kerk. Tegelijk dient tucht voorzichtig en zorgvuldig een plaats te krijgen in de gemeente en het pastorale werk. Zorg wordt uitgesproken over de toepassing van de tucht in de gemeenten. Als de synode een bepaalde zonde benoemt als tuchtwaardig en censurabel kan het toch niet zo zijn dat dit wordt toegelaten en geaccepteerd in de gemeente? Uiteindelijk zullen we allen persoonlijk en door genade moeten leren buigen onder het heilzame gezag van Gods Woord. “Zo onderwerpt u dan Gode” (Jac. 4: 7).

P. Nobel

BOEKBESPREKINGEN

Johannes Teellinck, De levendmakende kracht van Gods beloften, gebonden, 91 blz., € 9.95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-6278-8862.

Johannes Teellinck (1623-1674) was de jongste zoon van Willem Teellinck. Johannes ging in de voetsporen van zijn vader. Het boekje bevat een hertaalde preek uit 1661 over Psalm 119:50 die veel praktisch geestelijk onderwijs bevat.

Fiscaal advies voor predikanten & administratieve ondersteuning voor kerkenraden

Drs. Arjan Pul RB
Belastingadviseur

+

- Ruime ervaring in het verzorgen van aangiften en aanverwante fiscale zaken
- Administratieve ondersteuning kerkenraden (salarisverwerking kosten e.d.)
- Netwerk voor kerkrechtelijke vraagstukken en schuldhulpverlening

Van Lienden & Kooistra
— ACCOUNTANTS ADVISEURS —

Barneveld 0342 - 400 625 Rhenen 0317 - 615 686 vlkadvisers.nl/predikanten

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
---	-----------------------------------	--------------------------------

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

H. de Jongh D.D.E. Meliëste M.K. Ligthart A.J. van Lieburg

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Huize Sola Gratia gaat verhuizen

naar Winterberg-Altenfeld!
Zie: www.huizesolagratia.net

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 7 maart 2017. Kopij graag binnen donderdag 23 februari.

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

D.V. zaterdag 22 april 2017 in de CGK van Werkendam. In verband met de 500 jarige herdenking van de Reformatie zal gesproken worden over: Reformatie van de kerk, reformatie van de leer, reformatie van het gezin en reformatie van het leven. Op het moment dat ik dit schrijf zijn er al drie sprekers bekend: Ds. A.A. Egas, ds. K. Hoefnagel en ds. K. Visser.

Ambtsdragers bijeenkomst

Op D.V. zaterdag 11 maart 2017 zal er weer een ambtsdragers bijeenkomst worden gehouden voor (oud) ambtsdragers uit de CGK en HHK. De predikanten ds. P. den Butter (emeritus predikant, Veenendaal) en ds. H. Zweistra (emeritus predikant, Urk) hopen ieder een inleiding te houden over het onderwerp "Hemel en hel in prediking en pastoraat". Deze ambtsdragers bijeenkomst, waarvoor een ieder hartelijk wordt uitgenodigd, zal worden gehouden van 10.00 uur tot 13.00 uur in het kerkgebouw van de HHG Werkendam, aan de Sigmondstraat 1, te Werkendam. Vanaf 09.30 uur staat de koffie/thee voor u klaar.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand**.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 24,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 25,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Verpleging & Verzorging

“Fijn dat ik nog thuis
kan blijven wonen”

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een
reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

ONTVANG GRATIS EEN HERDENKINGSBOEK VAN DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS!

Bent u nog geen nieuwsbrieflezer of donateur
van onze Stichting? Meld u aan via www.svvhed.org en ontvang dit geschenk!

Of bel voor informatie en/of presentatie
01 80 51 08 90.

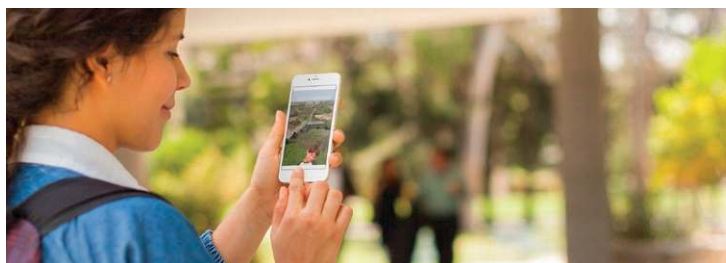
Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

De SGP is een voluit christelijke partij. Dat levert soms strijd
op. Tegen hen die heilig geloven in hun eigen ongelof.
Strijd ook tegen gewelddadige moslims.

Die strijd voert de SGP.

Vanuit een vast geloof. Vanuit gegronde hoop.
Vanuit een vurige liefde.

ONLINE CHRISTELIJKE LUISTERBOEKEN

VRAAG GRATIS DEMO AAN OP WWW.LUISTERCLUB.NL

